

Úterý 10.5.2016 - Obrázek na lavici

Učebna chemie připadala Matyášovi vždycky taková tajuplná. Bylo to jediné místo ve škole, kde ještě nebyly nové lavice. U zdí stály vitríny plné podivuhodných exponátů. Bylo tam několik modelů, některé postavené z Lega a jiné ze stovebnice Merkur. A učitel Pavel Barták působil tak trochu dojmem pohádkového dědečka. Pod bílým pláštěm nosil vždycky košili s motýlkem. Nebyl to obyčejný motýlek, s proužky nebo puntíky, ale na jeho motýlcích byli ručně malovaní pestří motýli. Člověk by takovou věc neočekával u starého pána, který už měl být dávno v důchodu a který jinak nosil pečlivě učesané bílé vlasy, zastřižené šedivé vousy a vzorně vyžehlené kalhoty.

Matyáš vždycky litoval toho, že je pan Barták neučí i přírodopis. V učebně přírodopisu měl totiž obří voliéra, ve které choval cizokrajné housenky. A když nastal ten správný čas, očitly se vždy ve futech ještě jedny dveře, vyrobené ze staré záclony. Při hodině přírodopisu se pak vznášeli dětem nad hlavami pestrobarevní motýli. Matyáš se na ně chodil dívat aspoň každou velkou přestávku, kdy byla učebna otevřená pro návštěvy. Vždycky tam hlídali dva deváťáci, kteří se tvářili hrozně důležitě a kontrolovali, zda jsou pečlivě zavřené dveře a zda se jim žádný motýl nesnaží upláchnout. Matyáš si moc přál být aspoň součástí téhle motýlí služby, ale jelikož byl v osmé třídě, měl prozatím smůlu.

Ted' seděl v učebně chemie, čekal až začne hodina a mračil se. Někdo si dovilil vydrhnout lavice! Ty kouzelně zapatlané staré lavice, plné nápisů a vyškrábaných obrázků, které člověka přímo vábily k tomu, aby do nich dal hrot tužky a jezdil po jejich tajuplných rýhách. A co víc. Matyáš zjistil, že ty lavice někdo dokonce proházal. Tohle přece nebyla jeho lavice, ta s olámaným rohem, pirátskou lodí a nápisem „Petr a Alena = VLN“. Matyáš vždycky tak rád zdokonaloval vlahku s lebkou a skříženými hnáty, která se třepotala na vrcholku stěžně. A nebyl evidentně sám. Loď už byla vyškrábaná tak hluboko, že pokud psali písemku jen na list papíru, musel si pod něj vždycky dát podložku, protože jednou zajel do nějaké rýhy a udělal v papíru díru.

Matyáš si odhrnul neposlušné světlé vlasy z čela a jeho bystré modré oči začaly hned zkoumat, kam se poděla jeho oblíbená loď. No ovšem, je hned za ním, kde sedí Agáta s Kristýnou, dvě nafintěné holky, které nemají ani potuchy o tom, co je to pirátská šalupa. To už ale vstupuje učitel Barták, všichni si musí stoupnout a zase sednout a Matyáš se už nesmí otáčet. Pan Barták zapisuje do třídnice a vyvolává Kristýnu. Matyáš má na chvíli klid, a tak si může prohlédnout lavici, kterou mu někdo podstrčil. Jeho spolusedící Kuba je zrovna nemocný. Matyášovi to hlava nebere, jak může někdo chytit rýmu jako trám v květnu, když je tak krásné počasí, ale Agáta říkala, že viděla Kubu, jak se koupe v přehradě, tak to se pak zase není čemu divit. Matyášovi Kuba moc nechybí. Matyáš je přemýšlivý kluk, který miluje knížky a přírodu a ve škole nemá žádné pořádné kamarády, zatímco Kuba je takový třídní šašek, který je s každým zadobře a mluví pořád jenom o fotbalu. Dohromady rozhodně nesedí z přátelství, ale protože je tak sesadila třídní učitelka Matoušková. Matyáš je tak trochu nemluva a Kuba by zase jen povídal, tak je dala dohromady, aby bylo při hodinách ticho.

Matyáš přejíždí očima starou lavici, která je pro něho ovšem zcela nová a seznamuje se s pradávnými škrábanci. Na jeho půlce jich moc není, jen nějaký zašlý tahák s vyjmenovanými slovy. Lavice evidentně doputovala do učebny chemie z nějaké úplně jiné třídy, a pak je tam pár nudných obrázků. Zato Kubova půlka – to je hotová změt' čar. Matyáš se na ně pořádně zadívá a ze zdánlivě nahodilých rýpanců najednou začne vyvstávat obraz, a to pořádně složitý. Matyáš ho ze své půlky nemůže pořádně prozkoumat, a tak se přesouvá na Kubovo místo. Jen na půl ucha vnímá učitele Bartáka a tlumené chichotání. Slyší Kubovo příjmení – Kaňka a zamyšleně si prohlíží to, co je vyryté na lavici. Vtom ho ale Agáta dloubne pořádně do zad a polohlasně mu řekne, že má jít k tabuli. Matyášovi chvilku trvá, než si uvědomí, co se děje.

„Pan Kaňka je nepřítomný tělem a pan Rybka duchem,“ slyší říkat učitele Bartáka. Ten nešťastný přesun z místa na místo stojí Matyáše zkoušený u tabule. Ne že by byl pan učitel tak přísný, občas si své žáky trochu plete. Chtěl vyvolat Kubu a nějak si neuvědomil, že ve třídě není, přestože to před

chvilkou psal do třídnice. A když si tak Matyáš sedl na jeho místo, pan Barták už v sešitku nikoho nehledá a Matyáš Rybka musí místo Kuby k tabuli. Chvilí mu trvá, než zapomene na ten pozoruhodný nákres na lavici a začne odpovídat, jak se správně ředí kyseliny a hydroxidy. Nakonec si jde sednout s dvojkou a trochu ho to mrzí. Chemii nemá moc rád, mnohem víc ho baví třeba přírodopis nebo zeměpis, ale má rád učitele Bartáka a už jenom kvůli němu by měl rád z chemie jedničku, ale to se mu asi jen tak nepodaří. Je mu jasné, že vysvědčení bude podobné jako v prvním pololetí – dvojka z chemie, fyziky a němčiny a snad s odřenýma ušima i dvojka z matematiky. Trojku z ní ještě nikdy neměl, ale tu dvojku a s ní i vyznamenání si musí vždycky tvrdě vybojovat. Teď ale poslouchá jen na půl ucha, co pan Barták povídá. Holky s ním sice nejsou žádné velké kamarádky, jako ostatně nikdo, ale opíše si to pak od Kristýny. Naštěstí sedí ve třetí lavici a před ním je oplácaná Jitka Řeháčková s rozpuštěnými vlnitými vlasy, které ji dělají ještě širší. Kuba si vždycky pochvaluje, jak je za ní hezky schovaný, a jen pokud se děje něco hodně zajímavého, třeba když se největší lump ve třídě, Krasomil Nádherný, popral s největším šprtem Květoslavem Okurkou, poté co se navzájem uráželi kvůli svým jménům, stěžoval si Kuba, že přes Jitku začátek rvačky neviděl. Každý normální člověk říká Květoslavovi Slávku, tak jak to má rád, protože nikdy neví, kdy od něj bude potřebovat opsat úkol z matematiky, jenom Krasomil si dovoluje mu říkat Květák s Okurkou a z matematiky si pak klidně nechá dát pětku. Ale není se co divit. Kdyby vám pořád někdo říkal ty Kráso nebo ty Nádhero, měli byste toho asi také plné zuby. Vedle těchto dvou kluků jsou dvojčata Vaňkovic, která se jmenují Malvína a Jasmína, naprosto v bezpečí, jejich jména nikomu nepřipadají divná.

Ale zpátky k Matyášovi. Ten se teď schovává za kudrnatou Jitkou a kulí oči na něco, co vypadá jako nějaký fantastický dům a stroj zároveň. Matyáš si pořádně prohlíží obrázek a na lavici se před ním objevuje pozoruhodné malé město. Takové, jaké byste mohli čekat v nějaké sci-fi knížce. Maličké domečky jsou samá věž, jsou na nich obrovské hodiny, ochozy, potrubí a schodiště. Vzduchem se vznáší malá plachetnice, připevněná k balonu a kus dál pluje majestátní vzducholoď, pod kterou je pro změnu připevněné něčí podivuhodné sídlo, domeček, který vypadá jako obytný hodinový stroj. Ulice městečka křížuje dokonalá železnice a na vagoncích, tažených parní lokomotivou, stojí malé bizarní stavby. Celý ten výjev zdobí v rohu malinké logo VH. Matyáš se diví, že si toho obrázku nikdy nevšiml, pokud někdo prohodil jejich lavici s tou, u které sedí Kristýna s Agátou. Pak si ale vzpomene, že Agáta měla na lavici vyrytého jednorozce a tenhle poklad byl před jeho zraky skrytý. V rohu obrázku pak je jakýsi ledabyle načmáraný jeřáb, který k rytině někdo dokreslil tužkou a je tam velkými písmeny napsáno: AŤ ŽIJE STEAMPUNK!

Matyáš ignoroval pozdější neumělé kresby, ale upřeně se podíval na propracovaný monogram. Je to logo nebo nějaké iniciály? Co se za nimi skrývá za jméno? Matyáš má tak trochu pocit deja vu. Něco mu to připomínalo, ale vůbec neví co. Někdy viděl něco podobně zajímavého. Pamatuje si, jak si to prohlížel, jak o tom přemýšlel, i jak ho to naplňovalo podobně tajemným pocitem. Jen vůbec neví, co to bylo. Vzpomene si někdy? Kdo by to tak mohl být VH? Matyáš si s hrůzou uvědomil, že ty lavice jsou tak staré, že to nemusí vůbec nikdy zjistit. Vždyť ten VH už může být dospělý!

Hodina skončila a třiadvacet žáků 8.B se vyhrnulo na chodbu. Jen Matyášovi tajemná lavice stále vrtala hlavou, a tak si dodal odvahy a obrátil se na učitele Bartáka.

„Jsou ty lavice hodně staré? Moc by mě zajímalo, kdo tady vyryl ten zajímavý obrázek. To asi nevíte, že ne?“ vysypal ze sebe Matyáš všechno najednou a připadal si moc hloupě, že se takhle ptá. Bylo mu jasné, že učitelé nejsou zrovna příznivci počmáraných lavic, a určitě ne ti staří, k jakým patřil zrovna pan Barták. Ale v očích pana Bartáka spatřil záblesk poznání, netvářil se nijak udiveně, na lavici sotva pohlédl a stejně Matyášovi odpověděl.

„Je zajímavé, že celé roky se mě nikdo na nic podobného nezeptal a dneska už jsi druhý,“ odpověděl pan učitel. „Ale nevím, proč bych měl odpovídat na něco, co tak snadno zjistíš, když se pořádně podíváš kolem sebe!“

A to bylo vše, co mu pan Barták řekl. Matyáš v jeho očích viděl nechut' odpovědět na otázku, na kterou zná zcela jistě odpověď.

Matyáš měl obrázek stále před očima. Nešlo jen o to, že ta kresba byla tak zajímavá. Podobně propracované obrázky mohl vidět v lečjaké sci-fi knížce. Ale byl tady ten pocit, že ona kresba je s něčím spojená a on nevěděl s čím.

Matyáš poprvé zalitoval toho, že nemá lepší telefon. Měl jen jakousi starou plečku, ve které nebyl ani pořádný foťák. Matyášovi to nikdy nevadilo. Neměl žádné kamarády, před kterými by se chtěl předvádět. Telefon sloužil akorát k tomu, aby mu maminka mohla zavolat, když byla zrovna v práci nebo aby zkontrolovala, co Matyáš dělá sám v prázdném bytě. Maminka byla fyzioterapeutka a pracovala v centru města, zatímco Matyáš trávil většinu času na sídlišti. Ze školy to měl do přízemního bytu v malém paneláku kousek a ve volném čase si vystačil většinou sám, chodil rád do přírody, do parku nebo do lesa, kam to také neměl daleko. Ve čtvrtek chodil ještě do šachového kroužku.

Teď však nebyl čas ani na chození po lese, ani na šachy. Matyáš měl doma od maminky nákupní seznam, a to nebyla jeho jediná povinnost. Už pár týdnů odkládal umytí okna ve svém pokoji a maminka mu to v jednom kuse připomínala. Když se vypořádal s úkoly, rozšmudlal špínu po skle, a pak se ji pokusil rozleštit do stran, popadl batoh a papírek a vyrazil do obchodu.

Cestou ještě přemýšlel o všem, co se ten den dělo ve škole. Po chemii měli češtinu a tělocvik, a ten Matyáš vážně neměl rád. Byl docela dobrý na míčové hry, ale co je to platné, když je člověk neoblíbený. Na začátku hodiny se museli dělit do družstev, kapitáni si vybírali své oblíbence a on zůstal jako vždy mezi posledními, které si pak rozdělili jen proto, že tam zbyli. Matyáše vždycky stálo hodně úsilí tvářit se, že je mu to úplně jedno, a přitom když byl mladší, měl co dělat, aby se občas nerozbrečel. Proč ho nikdo nechce, i když při vybíjení zbývá mezi posledními? Proč se neumí lépe skamarádit s ostatními? A proč se nemohou rozdělit třeba pomocí rozpočítadla? Jak tam uvažoval o škole, zahlédl před obchodem jednoho kluka z jiné třídy, jak si rozbaluje nanuk. Matyáš ani nevěděl, jak se ten kluk jmenuje, kamarádi mu říkali Zoubek, protože jeho tatínek byl zubař. Kdysi si nechal v lavici v učebně chemie mobil a Matyáš, který měl hodinu hned po něm a seděl na stejném místě, mu ho zanesl.

Moment! Matyášovi blesklo něco hlavou. Učitel Barták přece řekl, že se ho někdo ptal ten den na stejný obrázek na lavici. Matyášovi přálo vážně štěstí.

„Nazdar,“ pozdravil spolužáka a na chvíli trochu zaváhal.

Zoubek, který měl plnou pusku nanuku jen něco zamumlal a snažil se hmotu spolknout.

„Hele, pamatuješ si, že sedíme ve stejné lavici v učebně chemie? A víš, jak je tam na lavici vyrytý ten obrázek? Totiž něco mi to hrozně připomíná a nevím co. Nevíš, jestli to třeba není z nějaké knížky nebo tak?“ brousil Matyáš.

Zoubek pokrčil rameny. „Normální sci-fi město. Nic zvláštního.“

„Učitel Barták říkal, že se ho na to dneska někdo ptal. Ty jsi s ním o tom nemluvil?“

Zoubek se na Matyáše podíval a zakabonil se. „Proč bych se měl ptát učitele na nějakou čmáranici na lavici? Jsem snad padlý na hlavu?“

Matyáš se pokusil svůj dotaz nějak zamluvit, a pak zamumlal rychle něco na rozloučenou. On tedy, aspoň podle Zoubka, na hlavu padlý byl, protože ho celý ten náskres zaujal natolik, že se na to učitele klidně zeptal. Vešel do obchodu a bezmyšlenkovitě začal házet zbožím do vozíku. Pak ho ale napadlo něco, co mu zlepšilo náladu. Chemie byla ten den jejich třetí hodina, a pokud se na tu lavici ptal někdo před ním, byl to člověk, který měl v učebně chemie první vyučovací hodinu.

Další hodina chemie byla ve čtvrtek a Matyáš byl v učebně první. Ještě že měli chemii po velké přestávce. Na to, aby zjistil, kdo sedí v lavici před ním, si bude muset počkat do příštího týdne, ale aspoň se tu trochu porozhlédne. Naštěstí nikoho jiného ani nenapadlo, aby trávil přestávku v učebně chemie.

První, co mu přišlo na mysl, bylo rozhlédnout se po ostatních lavicích. Bezmyšlenkovitě vytáhl

rohlík se sýrem, a zatímco ho ukusoval, procházel mezi lavicemi. Nechtěl jim však věnovat příliš času a nic zvláštního ho na nich nezaujalo. Rychle přešel ke skříňkám s různými exponáty, od kterých si sliboval víc.

A skutečně. Chvilí si prohlížel modely, vyrobené tu z lega, jindy z Merkurů a některé dokonce z kaštanů – ano, bylo tu benzenové jádro a nějaké další sloučeniny, vyrobené z párátek a z darů přírody. U modelů byly naštěstí také malé cedulky se jmény autorů, třídou a rokem zhotovení.

Nepřekvapilo ho, že jediné trochu zajímavé jméno našel u nejpropracovanější z nich. Byla to jakási destilační soustava, vyrobená ze zkumavek a stavebnice Merkur. A zdejší vitrínu už asi obývala pěkně dlouho, protože u ní bylo napsáno Vilém Hanych, 8.A, 1992. VH! Tak tohle by tedy mohl být autor tajemného obrázku!

Matyáš rychle počítal. Vilém Hanych nebyl rozhodně žádný vrstevník nebo kamarád. Muselo mu už táhnout na čtyřicet a nebylo by se co divit, kdyby měl na škole děti, stejně staré jako je Matyáš. Páni! Tak tenhle model tady trůnil už víc než dvacet let. A ty lavice snad pamatují i první světovou válku. Matyáš ve svých úvahách samozřejmě trochu přeháněl, ale byl každopádně překvapený, že by autor obrázku byl až tak starý. Navíc neměl samozřejmě sto procentní jistotu, že je na správné stopě. Možná se jeho pátrání ubírá úplně špatným směrem.

Matyáš pro jistotu ještě jednou zkontroloval všechny iniciály ve vitríně a musel se přitom usmát při vzpomínce na to, jak se jeho maminka vždycky rozčilovala, když šla na nějaký úřad, kde chtěli znát její iniciály. „Iniciály jsou přece počáteční písmena každého jména,“ zlobila se Marta Rybková, která měla, stejně jako její syn, iniciály MR. „A oni po mně chtějí osobní údaje, jméno, adresu a tak, a přitom vůbec neví, že tomu se říká nacionále. Když neznám cizí slova, tak je nepoužívám, ne? Proč se mě nemohou normálně zeptat, kde bydlím!“

Každopádně Matyáš nejenže věděl, co jsou to iniciály, ale po pečlivé kontrole si byl i jistý, že Vilém Hanych je jediný, kdo pasuje k iniciálám VH. To už se ale začali trousit do třídy jeho spolužáci, on se zasunul do lavice a mrzutě si vzpomněl, že úplně zapomněl na to, že si chtěl vzít s sebou foťák.

Doma se aspoň pokusil podívat na internet, jestli by tam něco o Hanychovi nenašel, ale na Facebooku Vilém Hanych nebyl a Google Matyášovi nabídl tak akorát vilu Hany a Edvarda Benešových. Po dalším pátrání našel ještě jakéhosi Hynka Hanycha, který byl stavební inženýr, ale bydlel až v Praze a bylo těžko říct, jestli mohl mít něco společného s Vilémem Hanychem, který pocházel ze Severních Čech, kde Matyáš žil. Ročníkem by možná odpovídal, byl o tři roky mladší, a tak by to mohl být klidně Vilémův bratr, ale to by byla asi náhoda. Hynek a Vilém – Matyáš chvíli přemýšlel, cože mu to připomíná, a pak si vzpomněl na Máchův Máj, kde se stále opakovalo zvolání: „Hynku, Viléme, Jarmilo!“ No, kdyby to byli sourozenci a měli ještě potažmo sestru Jarmilu, byl by to dobrý fórek.

Matyáš tedy s pátráním nijak nepokročil, víkend strávil návštěvou babičky a dědy v Děčíně a už se celkem těšil, až bude úterý, kdy zjistí, kdo že sedí na stejném místě v učebně.

V úterý ráno si pospíšil, aby byl ve škole tak brzy, jak jen to půjde a byl moc rád, že učebna chemie byla na stejném patře jako jejich třída. Jen doufal, že dotyčný nedoběhne na hodinu na poslední chvíli. Ale nemusel se zbytečně obávat. Nebyl jediný, kdo si chtěl v klidu a bez spolužáků učebnu obhlédnout.

Dotyčný už tam byl, vykládal si své učebnice na třetí lavici u okna a Matyáš vycouval ze dveří tak rychle, jak jen to šlo. Ani náhodou ho totiž nenapadlo, že by ta osoba mohla být holka. A kdyby to byla aspoň nějaká obyčejná holka, ale tohle byla Eleanora Francová, vysoká zrzavá osmačka, na kterou si dělal zálsuk snad každý z Matyášových spolužáků. A všichni svorně říkali, jaká je to namyšlená fíflena, která se s nikým nechce bavit. Jak by jí také mohl být někdo dost dobrý, když je její tatínek milionář a se svou princeznou prý bydlí na zámku!

A tak byla po onom zjištění Matyášovi jasná jedna věc – na své pátrání je rozhodně sám!

Matyáš měl konec konců dojem, že celé jeho pátrání skončí tím jediným poznatkem, ke kterému